

Grote of Jacobijnerkerk Leeuwarden
Zondag 29 april 2001 'Misericordias'

Gemeente van Jezus onze Heer,

Pasen vieren, wekenlang, tot het Pinksteren is.

Wij hebben Pasen weer in de rug.

Het grote feest herinnert ons weer aan God die zich vol overgave geeft aan deze wereld.

En als Paaskinderen, als kerk, willen we midden in de wereld staan.

Als leerlingen van de Heer vervullen we zo goed mogelijk onze opdracht om te getuigen van geloof.

We proberen zo gewetensvol mogelijk herderlijke zorg te bieden bij wie dat nodig is.

De kerk als een plek van herademing, als een plek van vernieuwing, de kerk als een gemeenschap waar gewerkt wordt aan genezing van diepe wonden, die mensen kunnen oplopen in het leven.

Ik ben er heilig van overtuigd dat Jezus de kerk zoals wij die vandaag de dag wereld wijd kennen, dat Jezus die kerk niet heeft gewild. Want de mensen hebben van de christelijke kerk een instituut gemaakt, dat per saldo meer kwaad dan goed heeft gedaan. En dat is nog steeds het geval. Het versterken en behouden van de eigen gelederen is voor de kerk nog altijd belangrijker dan met een ideaal midden in het leven staan. Een plaatselijke gemeente is als de dood voor onrust binnen de gemeente, want voor je het weet brokkelt de boel nog verder af.

De kerk is gezapig geworden, over het algemeen.

En als ik het heb over de SOW-kerk, dan zien we landelijk een verzakelijking en dan zien we synodaal een nieuwe verzuiling, waar ik beslist niet blij van wordt.

Ik ben erg kritisch over onze kerk.

Toch is dit niet de reden waarom ik per 1 februari j.l. ontslag heb genomen als gemeentepredikant. Afgelopen najaar kwam ik tot die beslissing, omdat ik echt een persoonlijk sabbatsjaar wilde genieten. Ik mocht herder en leraar zijn in de hervormde gemeente van Stiens, een warme en stabiele gemeente. Met pijn in het hart heb ik van hen afscheid genomen.

Ik wilde beslist geheel loskomen van de gemeente, om straks weer iets nieuws te beginnen, en op die wijze gaf ik mijn gemeente de vrijheid om weer een predikant te kunnen beroepen.

Weet u wat de functionarissen van de landelijke kerk tegen mij zeiden, toen ik hen dit besluit mededeelde? Ze zeiden: Je kunt beter ziekteverlof nemen, dan krijg je tenminste doorbetaald. Ziedaar het poldermodel van de SOW-kerk.

Mijn antwoord was: Ik ben niet ziek. Ik wil er gewoon een jaar helemaal tussenuit.

Hun laatste woord was: Dan hebben wij je niks meer te bieden.

De zakelijkheid wordt zelfs zover doorgevoerd, dat je ook meteen geen kerkelijke post meer krijgt. Ik sprak toevallig met ds. Dinie Stavenga, voorzitter van de Friese Raad van Kerken, en zei vertelde mij dat ik mij na 1 februari ook geen dominee meer mocht noemen. Nu ben ik op

mijn 38e emeritus, en mag met permissie van de synode nog wel de taken van de predikant vervullen.

Ik moet wel zeggen van de kerkprovincie kreeg ik een uitvoerige brief waarin de dank werd uitgesproken voor het werk dat ik in de kerkprovincie had gedaan. Waarvoor hartelijk dank.

En nu ik van afstand via de pers de gang van zaken in de SOW-kerk wat blijf volgen, blijf ik kritisch. Wat heb ik me de afgelopen jaren blauw geergerd dat een kleine groep zogenaamd rechtzinnigen een hoogleraar in Kampen jarenlang beticht van vrijzinnigheid, zodat deze uitstekende wetenschapper nu overspannen thuis zit.

En wat blijf ik me verbazen over debatten op synodenivo, die nergens meer iets met onze huidige cultuur te maken hebben.

En toch houd ik van die kerk, houd ik vooral ook van de gemeente.

Want dat heb ik in 10 jaar predikantsschap wel ondervonden, er is geen betere plek dan de gemeente, er is geen betere plek dan de kerk, wanneer je ziel verwond is geraakt.

En ik ken geen mooiere plek dan de kerk, waar zoveel belangeloos pastoraal en diakonaal werk wordt gedaan, zonder dat men er iets voor terugvraagt.

En ik ken geen mooiere plek dan de liturgie, om met je hele ziel en zaligheid in te vertoeven.

Maar dwars tegen de verzakelijking en verzuiling in, is het nodig om elkaar te zeggen, waar we als kerk nu eigenlijk voor staan.

En dan laten wij ons gezeggen door het evangelie, onze diepste bron van inspiratie.

En dan hoor ik naar de woorden uit het Johannesevangelie, en dan vraag ik: Hoe zullen wij leerlingen zijn van die Heer, die zegt: Ik ben de goede Herder?

Wij, de kerk, wij zijn in de allereerste plaats de advocaat van de barmhartigheid.

Helemaal los van het instituut, los van het kerkelijk bezit, zelfs los van de kerkorde, is de kerk in de allereerste plaats: Pleitbezorger van Gods goedheid in deze wereld. Dit was de missie van Jezus zelf, en dit is volgens mij ook de missie van de kerk wereldwijd: Pleitbezorger van Gods goedheid.

En indrukwekkend zijn dan die dichtregels van Willem Barnard, die we zojuist zongen:

Gods goedheid is te groot voor het geluk alleen,
zij gaat door alle nood door heel het leven heen.

M.a.w. Gods goedheid is niet af te meten aan het menselijk geluk, maar Gods goedheid doordrenkt juist ook de plekken van nood en verdriet. Je doet God te kort als je zegt dat Hij alleen goed is, als het ons goed gaat. Zijn goedheid gaat door alle nood, door heel het leven heen. Van die goedheid mogen wij pleitbezorgers zijn.

Hoe doe je dat dan. Gods goedheid bepleiten?

Als kerk doe je dat door niet te heersen maar te herderen, niet willen domineren, maar barmhartig blijven, je moet als kerk geen tranen drogen met een bijbeltekst, maar gewoon met een zakdoek. En je moet als kerk geen machtswoorden spreken, zeker niet als het om een bijbeltekst gaat, maar je mag als kerk machtige woorden spreken op die momenten dat het er op aan komt.

Als Jezus zegt: Ik ben de goede Herder, dan is dat geen machtswoord, maar een machtig woord. Ik ben de goede Herder is niet Jezus' troonrede, maar het is een goddelijke gelijkenis.

Al vanouds wordt de ideale koning in Israël niet gezien als een heerser maar als een herder. De beeldspraak van de herder en de schapen behoort tot de oudst bekende overleveringen. En wij weten dat de psalmregel 'De Heer is mijn herder' voor velen nog iedere dag een krachtig houvast is.

Zullen u en ik ons dan maar niet totaal overgeven aan de kracht van dit woord en daaruit leven?

Gemeente er is nog een lange weg te gaan voor de wereldkerk. We wachten met verlangen op de tijd dat de wereldkerk zich overgeeft aan de goedheid van God. Dat er een einde komt aan kerkelijke machtswoorden, die levens kosten. Ik doel bijvoorbeeld op het verbod op voorbehoedsmiddelen, een kerkelijk machtswoord waardoor minstens twee generaties in Afrika aan AIDS zullen sterven.

Maar ik wacht ook met verlangen op een kerk, die machtswoorden over seksuele en politieke minderheden durft in te slikken, en de weg van de barmhartigheid durft te bewandelen.

En tenslotte is deze zondagmorgen vol van betekenis voor uw en mijn persoonlijk leven.

Want met Pasen in de rug, en met het machtige evangeliewoord uit Johannes, kunnen wij toch midden in dit leven staan, zonder onze idealen prijs te geven! Wij zijn het toch die het vuur van de hoop brandend houden in deze wereld? Wij die onszelf kerk noemen.

Als wij in ons persoonlijk leven de goedheid Gods laten regeren, dan staat er heel wat te gebeuren. Dan zullen we eindelijk ruimte in onze agenda maken voor onze vreugde. Dan zullen we eindelijk ruimte in onze agenda durven maken voor periodes van verdriet.

Als Gods goedheid in ons regeert, dan zullen we een deur openen voor diegenen die alle deuren gesloten vond.

We zullen gedreven door het evangelie nooit genoeg nemen met verzakelijking en verzuiling. We zullen alles in het werk stellen om onze daden te doordrenken met Gods goedheid.

Gemeente deze zondag draagt de naam Misericordias, barmhartigheid.

Laten wij in ons doen en laten pleitbezorgers zijn van die goedheid Gods

Want dan is ons geloof een sieraad in dit leven.

AMEN